

Det' street!!!

Praksisfagligt PBL-forløb
med fokus på håndværk

Udviklet af:

- UngAalborg Uddannelsescenter på afdeling FLEX
- Susanne Bæk, Lærer og DSA-vejleder

Det´street!!!

Dette forløb sætter fokus på, hvordan vi kan kombinere praksisfaglighed med PBL. Selvom praksisfaglighed kan forekomme som et nyt begreb, er det nærmere en genopdagelse af noget, vi måske har forsømt de seneste 10 år, hvor målstyring og synlig læring har haft vores opmærksomhed. Forløbet her beskriver en læringskultur, der allerede har taget skridtet og integrerer praksisfaglighed i undervisningen. Portrættet er et godt eksempel på, hvordan teori og praksis kan forenes, og hvordan anvendelsen af differentiering via frihedsgrader kan åbne op for flere deltagelsesmuligheder for eleverne.

Jeg er ansat hos UngAalborg, en organisation der tilbyder målrettede forløb som afslutning på grundskolen og som overgang til videre uddannelse eller beskæftigelse for unge. Vores virksomhed er struktureret med både fuldtidsskole, kurser, projekter og afklaringsforløb. Tilbuddene er fordelt på forskellige afdelinger og lokaliteter i Aalborg. Vores kerneopgave er: Gennem meningsfulde fællesskaber realiserer vi sammen den unges deltagelsesmuligheder og potentialer og skaber mulighed for den unges udvikling af et positivt selvbillede og et mangfoldigt perspektiv på fremtiden.

Jeg er en del af afdelingen UngAUC, hvor vi i adskillige år har arbejdet med begreberne praksisfaglighed og PBL. Det er værd at bemærke, at arbejdet hidtil har været uafhængigt af vores kollegaer på de øvrige matrikler. Adskillelsen har tidligere været en udfordring for samarbejdet på tværs af afdelingerne, da vi, selvom vi havde samme mål, ofte anvendte forskellige planlægningsmetoder og fagudtryk i vores didaktiske arbejde.

I foråret 2023 startede vi derfor et fælles kompetenceløft op for alle undervisere i alle afdelinger. Formålet var:

- At skabe en fælles tilgang til udvikling og læring
- At udforske det praksisfaglige potentiale i anvendelsen af fagligt indhold i autentiske sammenhænge
- At udnytte greb fra den projektbaserede læring for at skabe motivation og meningsfuldhed i undervisningen
- At dele fælles planlægningsmodeller og redskaber som kan stilladsere arbejdet med PBL
- At fremme trivsel og et positivt kollegialt fagfællesskab gennem det vi kalder ”det fælles tredje”

Skole: UngAalborg Uddannelsescenter

Team:

- Afdeling FLEX
- Lokale håndværkere fra håndværkslinien VÆRK

Antal lektioner: 6 uger

Fortæller: Susanne Bæk

“Det praksisfaglige fokus giver vores elever mulighed for at udforske verden på en meningsfuld måde. Som lærere er det vores opgave at facilitere den proces og bidrage til, at de kommer nærmere deres potentiale og passion.

Det er i samspillet mellem praksis, problemløsning og passion, at ægte læring finder sted. Vores udfordring har været at finde et stillads for det samspil, som kunne tilgodese alle elever. Vi endte med at differentiere via frihedsgrader. Og vi er blevet belønnet med større ejerskab hos eleverne, til deres egen læringsrejse”

Citat: Susanne Bæk

Verdens vendte unge

UngAalborg vil altid have de unge som omdrejningspunkt i alt, hvad vi gør. I alle kroge af UngAalborg har vi fokus på, at det bedste middel til trivsel er at rette fokus fra den enkelte og ud mod omverdenen.

Vi ved, at et evigt fokus på den enkeltes behov og psykiske tilstand gør enhver usikker på egen trivsel. Ved at sætte fokus på fællesskaber og omverdenen fjerner vi præstationspresset og skaber muligheder for at vende sig mod verden i stedet for sig selv. UngAalborg består af flere afdelinger, spredt ud over forskellige matrikler. Nedenfor kan du se en oversigt over de afdelinger og matrikler, der deltog i vores udviklingsforløb.

Afdelinger, som deltog i kompetenceudviklingen.	Målgrupper og opgaver
UAX (10. klasse)	Ca. 200 unge (16-17 år) i etårigt 10. klasseforløb. Eleverne kan vælge mellem 4 spor: – Science og innovation. – International. – Samfund, klima og klode. – EUD10.
UngAUC	Ca. 250 unge (13-19 år) i fleksible udskolingsforløb på ½- 3 års varighed. – Afslutning: Mulighed for at afslutte med FP9 og FP10. – Flexibilitet: Fleksible hold dannes i relation til den aktuelle målgruppes forudsætninger og mål.
Skoletilhør og intensive læringsforløb	Ca. 50 unge (13- 17 år) med udfordringer relateret til skolefravær. – Intensive forløb: Tilbyder intensive læringsforløb inden for områder som ordblindhed og matematikvanskeligheder for elever i folkeskolens udskoling.
Kulturhuse	Forskellige forløb for unge mellem 13 og 25 år, baseret på deres interesser inden for kunst, teater, film- og videoredigering, musik, spiludvikling, esport mv. Arbejder både med fritidstilbud og med forløb for unge i UngAalborgs skoletilbud, folkeskolerne og på ungdomsuddannelserne

Planlægning

Ideen til projekt “Det’ Street” kom frem på en fælles kick-off, hvor alle afdelinger var samlet. Her blev vi introduceret til teori omkring PBL, mens de forskellige afdelinger samtidig udviklede forskellige undervisningsforløb. Det var første gang, at UngAalborg gjorde det på den måde, og jeg var meget spændt på, hvordan workshoppen ville udfolde sig, og om vi ville få noget konkret og brugbart fra hånden.

Kick-off-dagen var første fællesdag ud af tre. Herudover fik vi vejledning i vores team undervejs. I den blå boks kan du se processen for denne proces, og nedenstående skema giver et kort overblik over projektet Det’ Street.

Planlægnings kick-off

- Introduktion til PBL, planlægningsmodeller og teori
- Opstart af planlægningen af PBL-forløb

Projekt Redesign

- Fælles sparring på første udkast af PBL-forløb
- Færdiggørelse af planlægningen af PBL-forløb

Decentral vejledning

- Fokus på læringsmål og differentiering af produkter ved at udforske frihedsgrader

Verdenscafé

- Fælles evaluering og vidensdeling

Projektforløb: Det’ Street!	
Type af PBL-forløb - hvilken forløbstype er den primære? Autentisk problem og designudfordring	Centrale læringsmål: Matematik, Dansk, Engelsk og Madkundskab lærerne havde individuelle læringsmål. Overordnet havde vi et fælles mål for projekt om at udvikling af – sociale kompetencer – samarbejde/kollaboration i grupper – at idéudvikle i grupper
Fag/linjer - hvilke fag/linjer inddrages i projektforløbet? Dansk, matematik, engelsk, naturfag og håndværk.	
Persona - hvem skal modtage/bruge produktet? Vores egne elever	
Produkt - skal eleverne lave et specifikt produkt eller selv bestemme? Vi skal designe og ombygge vores udendørsarealer	
Afslutningsevent - hvordan slutter vi af med et brag? Fredag den 29. september inviteres hele skolen til at afprøve vores nye udendørsområder.	
Udfordringen - hvordan lyder den konkrete udfordring Det er ærgerligt, at skate-bowlen og området deromkring ikke bliver brugt ret meget af UngAUC-elever (i skoletiden), så....derfor: Hvordan kan vi skabe et udemiljø, som gør det attraktivt for unge at bruge skate-bowlen og området deromkring?	
Indhold - <i>hvilke indholdselementer er de bærende?</i> Vi har fokus på faglige læringsmål i enkelte fag, og yderligere at eleverne: - opnår kendskab til forskellige idéudviklingsopgaver og kreative processer. - kan anvende konkrete redskaber og øvelser, der understøtter et velfungerende gruppesamarbejde – for eksempel personaøvelser og udarbejdelse af gruppenkontrakter.	Vi aftalte at anvende innovationsprocessen FIRE. Fase F I fase et handler det om at forstå det behov, der er for innovation. Det vil sige- hvad er det, vi skal innovere på? Fase I I fase to skal vi skabe så mange ideer som muligt til løsning af vores udfordring, der blev defineret i fase et.
Læringsmiljø - hvilke rammer og undervisningsmaterialer kan bedst understøtte forløbet? Vi skal være på skolen og anvende vores faglokaler til at bygge og male i.	Fase R Fase tre er realiseringsfasen. Her transformerer vi vores ideer til virkelighed Fase E Her evaluerer vi vores proces og faglig viden og justerer vores færdige produkt. Så er det tid til at præsentere vores produkter.
Samarbejdspartere - hvilke samarbejdspartnere skal involveres hvornår? Vi samarbejder med håndværkerne fra vores lokale håndværksslinje VÆRK.	Kommunikation - hvem kommunikerer hvad til elever, forældre, kolleger og andre hvornår? Eleverne skal lave invitationen, men vi sender den ud til forældrene på AULA.

Selvfølgelig stødte vi på udfordringer, der vedrører skolestrukturen på tværs af matriklerne, men vores ledelse var opsat på at lytte og hjælpe med at løse det undervejs. Det har både været nogle simple logistiske justeringer, men også skema-justeringer og andre organisatoriske elementer. Det understreger vigtigheden af, at både ledelse og personale har en fleksibel og tilpasningsdygtig tilgang til planlægning og implementering af ændringer, da de organisatoriske aspekter spiller en afgørende rolle i at støtte og muliggøre en effektiv undervisning.

Det var en spændende udfordring at tage hul på den fælles planlægningsrejse og fællesskabet bragte nyttige indsigter og innovative tilgange til undervisning frem i lyset.

Selvom jeg ikke vil gå i dybden med alle aspekter af planlægningsforløbet, ønsker jeg at fremhæve tre værdifulde pointer, som jeg fandt særligt berigende:

1. Anvendelse af erfaring og teori:

Forløbet blev konstrueret på en måde, der gjorde det muligt for os at drage nytte af vores tidligere praksiserfaringer og teoretiske viden. Dette var bemærkelsesværdigt givende, da det tillod os at bygge videre på vores eksisterende færdigheder og viden. Jeg har tidligere arbejdet med innovationsprocesser gennem F.I.R.E.-metoden, og det var en befrielse, at vi ikke skulle starte forfra med en helt ny model, men derimod fik mulighed for at anvende metoder, vi var fortrolige med.

2. Fleksible planlægningsmodeller:

En anden værdifuld pointe var, at de planlægningsmodeller, der blev præsenteret, kunne anvendes på tværs af fagområder. Det skabte en bredere anvendelighed og gjorde det muligt for os at se de fælles tråde i vores undervisning, uanset hvilket fag vi underviste i. Det skabte en sammenhæng og synergi på tværs af forskellige faglige discipliner.

3. Aktiv inddragelse og ejerskab:

Endelig var der en betydelig aktiv inddragelse af os som undervisere i planlægningsprocessen. Vi var ikke blot passive modtagere af information, men blev aktivt involveret i at skabe vores undervisningsforløb. Det resulterede i, at vi faktisk føler et ejerskab til de udviklede undervisningsforløb, hvilket var afgørende for vores motivation og engagement i processen.

De tre pointer understreger vigtigheden af at skabe et forberedelsesmiljø, der fremmer anvendelse af eksisterende kompetencer, tilbyder fleksibilitet på tværs af fag og engagerer underviserne aktivt i at forme undervisningen. Hos os har det skabt en stærkere forbindelse mellem underviserne og de udviklede undervisningsforløb, hvilket gav os en dybere forståelse og et større personligt engagement i processen.

Som et resultat af dette planlægningsprojekt besluttede vores team at omfavne tankerne bag praksisbaseret læring i kombination med innovationsmetoden F.I.R.E (Rohde, 2013). Innovationsmetoden F.I.R.E repræsenterer en systematisk tilgang til innovation, der er designet til at skabe velstrukturerede undervisningsforløb. Det betyder, at vores undervisning ikke blot bliver et tilfældigt samling af aktiviteter, men i stedet bliver en gennemtænkt og systematisk proces, der er rettet mod at opnå målrettet læring.

Foto: Elevernes prototyper, som senere blev bygget i virkeligheden. Gennem kreative og eksperimenterende processer fik eleverne mulighed for at skabe noget fra bunden, justere deres idéer og afprøve forskellige måder at visualisere dem på.

Forløbsbeskrivelse

Som nævnt havde vi besluttet at anvende F.I.R.E.-metoden som ramme for vores arbejde. Denne innovationsmetode består af fire centrale faser, der hver især understøtter en systematisk tilgang til at udvikle, udforske og realisere nye idéer. F.I.R.E. står for Forstå, Idégenerér, Realisér og Evaluer, og metoden hjælper med at skabe struktur i den kreative proces, så arbejdet bevæger sig fra tanke til handling på en målrettet og refleksiv måde.

Vi valgte metoden, fordi den giver en tydelig retning i projektarbejdet og samtidig åbner for elevernes egen nysgerrighed og eksperimenteren.

Nedenfor følger en kort beskrivelse af de enkelte faser, og hvordan de kom til udtryk i vores projektproces

“Det var fedt, at vi kunne lave noget, der faktisk blev bygget og brugt – ikke bare en idé på papir.”

Elevcitát

	Sted	Tids-ramme	Program
Forståfasen <i>Fokus på dimensionen "Krop og erfaring" og "Teori og fag" fra praksisfaglighedsbegrebet.</i>	Skolens forskellige matrikler	Uge 34-35	I den første fase, "Forståfasen," handler det om at opnå en grundig indsigt i det problem eller den udfordring, du ønsker at løse. Dette indebærer at indsamle data, foretage research og analysere information for at få en dybere forståelse af problemets omfang og dets indvirkning på interessenterne.
Idéfasen <i>Fokus på dimensionen "Krop og erfaring" og "Teori og fag" fra praksisfaglighedsbegrebet.</i>	På skolen	Uge 36-37	I "Idéfasen" er målet at generere en bred vifte af kreative og innovative ideer til at tackle det identificerede problem. Dette kan gøres gennem brainstorming, workshops eller andre kreative metoder, der hjælper med at udforske forskellige tilgange og løsninger.
Vejledning til lærerteamet	På skolen	Onsdag uge 37	Vi modtog vejledning, hvor vi fokuserede på læringsmål og differentiering af produkter via frihedsgrader.
Realiseringsfasen <i>Fokus på dimensionen "Handling og produkt" fra praksisfaglighedsbegrebet.</i>	Skema brydes op og eleverne kan få hjælp af vores lokale håndværkere i værkstederne	Uge 38-39	Når der er genereret en række ideer, går man videre til "Realiseringsfasen." Her handler det om at udvælge de mest lovende ideer og omsætte dem til konkrete handlingsplaner og prototyper. Dette indebærer at definere mål, ressourcer og tidsrammer samt at skabe en strategi for implementering.
Evalueringsfasen <i>Alle dimensioner fra praksisfaglighedsbegrebet sættes i spil.</i>		Uge 40-41	Den sidste fase, "Evaluering," indebærer en grundig vurdering af løsningerne. Dette omfatter at indsamle feedback, måle resultater og vurdere, om løsningerne har opfyldt de ønskede mål. Evalueringen danner grundlag for at justere og forbedre løsningerne samt for at lære af erfaringerne til fremtidige innovationer.
Præsentation		29. september	Eleverne præsenterer deres film for skolens ledelse, forældre og bestyrelsen.

Kick off

Via Kick-off-begivenheden for projektet "Det' Street" ville vi gerne formidle, at projektet ikke kun er en opgave, men en mulighed for eleverne til at udforske, skabe og samarbejde på en måde, der udvider deres horisonter og inspirerer dem til at se deres omgivelser med nye øjne. Vi ønskede at skabe en læringsoplevelse, hvor vi kombinerer kreativitet, autenticitet og faglige aktiviteter samtidig med, at vi sammen skaber noget, der er ganske "street".

I løbet af dagen arbejdede vi sammen som et team i diverse street-sportsaktiviteter. Vi trænede vores kreative tankegang ved at generere ideer og udtrykke dem gennem graffitikunst. Det skabte ikke kun en visuel dimension, men gav os også en dybere forståelse af, hvad der gør et område "street" - en kombination af autenticitet, udtryksfuldhed og kreativitet. På den måde kunne vi sætte praksisfaglighedsbegrebet i spil. Det var særligt dimensionen "Krop og erfaring", som vi fokuserede på at inddrage.

Eleverne blev overrakt en spændende opgave: Hvordan kan vi skabe et udendørsmiljø, der er så tiltalende, at unge bliver tiltrukket til at bruge skate-bowlen og det omkringliggende område?

Forståfasen

I forståfasen er formålet at dykke dybt ned i det problem eller den udfordring, der danner grundlag for projektet. Det handler ikke blot om at identificere, hvad problemet er, men også om at forstå hvorfor det eksisterer, og hvordan det påvirker de mennesker, omgivelser og sammenhænge, der er involveret. Denne fase lægger fundamentet for resten af innovationsprocessen, fordi kvaliteten af løsningerne afhænger af, hvor godt man forstår det reelle behov.

Arbejdet i forståfasen kræver derfor en grundig indsamling og analyse af data og information. Eleverne undersøger problemstillingen gennem observationer, interviews, feltarbejde og refleksioner, som hjælper dem med at danne et helhedsorienteret billede af situationen. De lærer at stille åbne og undersøgende spørgsmål, der fremmer nysgerrighed og kritisk tænkning – centrale kompetencer i projektbaseret læring. I forbindelse med arbejdet med praksisfaglighed havde vi særligt fokus på at integrere dimensionerne "Teori og fag" samt "Krop og erfaring". Det betød, at eleverne både skulle bruge deres faglige viden til at analysere og forstå problemfeltet – og samtidig anvende deres kropslige erfaringer og sanser til at opleve og undersøge det i praksis. Kombinationen af teoretisk indsigt og kropslig forankring gjorde forståfasen levende.

På den baggrund gennemførte vi blandt andet:

1. Undersøgelse af "street-konceptet" og oprettelse af projektvægge:

Vi begyndte vores rejse med at udforske begrebet "Street" for at opnå en dybere forståelse af dets essens og dets relevans i forhold til vores udfordring. Det inkluderede oprettelsen af projektvægge, hvor vi kunne visualisere vores tanker og ideer om, hvad "Street" repræsenterer. Øvelsen hjalp os med at etablere en forbindelse mellem elevernes kropslige erfaringer og den teoretiske viden, som vi ønskede at integrere. Projektvæggene blev senere vigtige navigationsredskaber for eleverne i forhold til at forstå og navigere i projektets komplekse proces.

Foto: Udsnit af elevernes projektvægge. De fungerer som et visuelt redskab, hvor eleverne løbende dokumenterede deres proces, idéer, refleksioner og udvikling af produkter.

2. Persona-opbygning for brugerne af området:

For at få en dybere indsigt i, hvem der ville bruge det renoverede område, arbejdede vi med at opbygge personaer. Persona-arbejdet hjalp os med at skabe klare og realistiske beskrivelser af de mennesker, der ville være involveret i brugen af street-området.

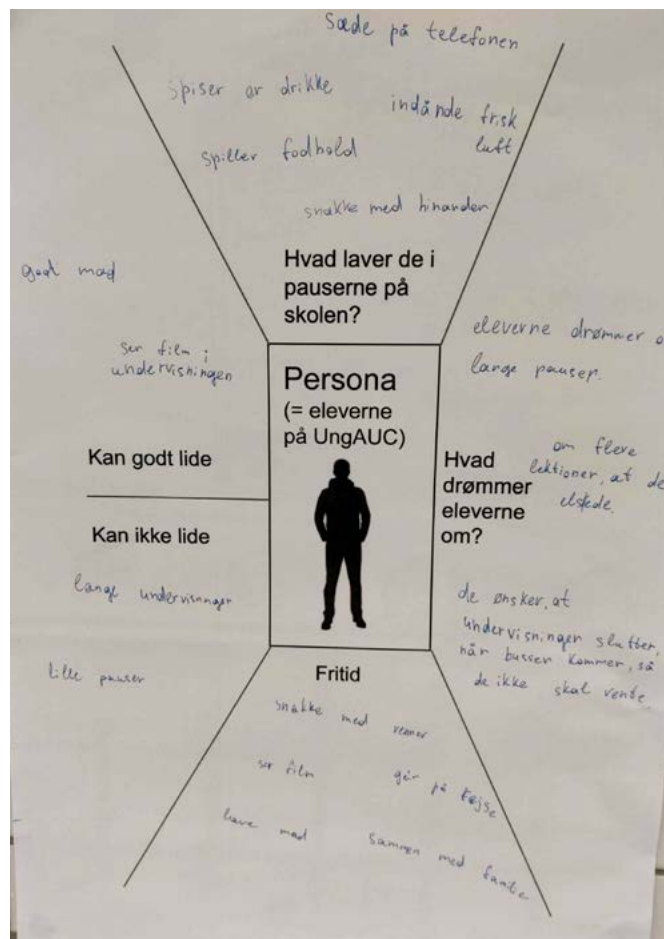

Foto: Udsnit af elevernes persona beskrivelser.

3. Detaljeret undersøgelse af området:

Vi gennemførte en omfattende undersøgelse af det område, vi ønskede at renovere, som en central del af forståelsen. Målet var at skabe et solidt vidensgrundlag for det videre innovationsarbejde og samtidig give eleverne en oplevelse af, hvordan systematiske undersøgelser kan danne fundamentet for velbegrundede beslutninger.

Eleverne arbejdede i mindre grupper, hvor de kortlagde områdets aktuelle tilstand gennem observationer, fotografering, målinger og samtaler med andre elever og personale, der benyttede området. De beskrev og analyserede de fysiske forhold som materialer, belysning, farver og rumlig organisation, men også de sociale aspekter – hvordan om-

rådet blev brugt, af hvem, og på hvilke tidspunkter. Denne helhedsorienterede tilgang gjorde det muligt at identificere både styrker, svagheder og potentielle forbedringsmuligheder i området.

Formålet med øvelsen var at skabe en bro mellem elevernes praktiske erfaringer og deres teoretiske viden. Eleverne lærte at koble deres egne sansindtryk og kropslige erfaringer fra feltarbejdet med begreber og metoder fra fagene – fx gennem anvendelse af modeller for rumlig analyse, designprincipper og brugerinvolvering. På den måde blev praksis ikke blot en aktivitet, men et udgangspunkt for refleksion og læring.

Processen hjalp eleverne til at artikulere deres oplevelser og observationer ved hjælp af teoretiske skabeloner og faglige begreber, hvilket styrkede deres evne til at analysere, begrunde og kommunikere deres idéer. Forløbet viste, hvordan en praksisfaglig tilgang kan gøre teori nærværende og meningsfuld, fordi eleverne oplever, at den kan anvendes direkte i en virkelig kontekst.

“Det gav mening, at vi brugte både matematik, dansk og håndværk – man kunne se, at fagene faktisk hænger sammen.”

Elevcitat

Nedenstående foto: Eleverne var i dialog med hinanden og relevante interessenter i deres undersøgelsesfase. Gennem samtaler, idéudveksling og refleksion indsamlede de forskellige perspektiver, som dannede grundlag for en dybere forståelse af projektets tema og udfordringer. Her ses noget af deres arbejde.

Ting på billedet:

container, basketbane, skatebowl, skaterampe, græsplæne, bålsted, pergola, kuppel, pull-up bar, pizzaovn, opbevaringsplads, asfalt, bænke, stolper til hængekøjer, terrasse, trappe, blomster-kummer, plankeværk, rod, materialer, grill

Inspiration til sætningstartere:

Udemiljøet bag skolen bærer præg af ...
Hele området er
Man kan se ...
I det fjerne høres lyden af

Hvis man forbedrede så tror jeg, at
Jeg kan lugte...

4. Inddragelse af andre elever og interessenter:

Vi var også engagerede i en aktiv og vedvarende dialog med både andre elever, undervisere og relevante interessenter for at indsamle deres tanker, ideer og behov i relation til det område, vi arbejdede med. Denne dialog foregik gennem samtaler, observationer og korte interviewlignende aktiviteter, hvor vi stillede uddybende spørgsmål for at få en mere nuanceret forståelse af de forskellige perspektiver. Processen hjalp os med at se problemstillingen fra flere synsvinkler og gav os indsigt i, hvordan forskellige aktører oplevede og forstod de udfordringer, vi ønskede at arbejde med.

Ved at inddrage mange stemmer og synspunkter fik vi ikke blot nye ideer, men også en dybere forståelse af, hvilke behov og ønsker der var centrale for dem, som påvirkes af området. Denne fase af projektet var derfor helt afgørende for at skabe et solidt og velovervejet grundlag for det videre arbejde. Den gav os mulighed for at afklare udfordringens omfang, præcisere dens betydning og begynde at udvikle en mere målrettet og informeret tilgang til, hvordan vi bedst kunne bidrage med løsninger. Samtidig styrkede processen vores evne til at samarbejde, lytte aktivt og anvende de indsamlede perspektiver konstruktivt i udviklingen af vores projekt.

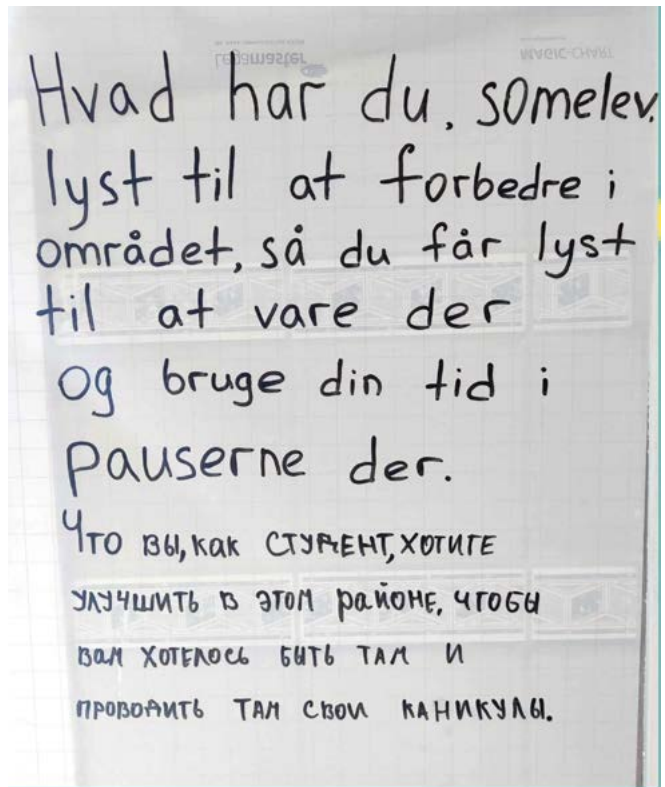

Foto: Elevprodukt fra elevernes dialog med hinanden. Gennem samtaler, idéudveksling og refleksion indsamlede de forskellige perspektiver, som dannede grundlag for en dybere forståelse af projektets tema og udfordringer.

Idéfasen

I idéfasen træder vi ind i en spændende og kreativ fase af vores projekt, hvor målet er at udforske en bred vifte af innovative ideer til at løse det identificerede problem. Ved at generere en bred vifte af ideer ville vi skabe et fundament for at vælge de mest lovende løsninger. I forbindelse med gennemførelsen havde vi som team igen fokus på at inddrage dimensionerne "Krop og erfaring" og "Teori og fag" fra praksisfaglighedsbegrebet.

I denne fase udførte vi blandt andet følgende aktiviteter:

1. Idégenerering:

Vi iværksatte brainstorming-sessioner og kreative workshops, hvor vi alle sammen bidrog med vores ideer. Det skabte en atmosfære af åbenhed og kreativitet, hvor ingen ideer blev betragtet som dårlige.

2. Træning i pitching og præsentation af Ideer:

Efter at have genereret en række ideer, fokuserede vi på at træne os i at præsentere og "pitche" vores ideer over for hinanden. Det hjalp med at klargøre vores tanker og gøre vores ideer mere præcise og overbevisende.

3. Udvalgelse og detaljeret beskrivelse af ideer:

Efter en omfattende idégenerering begyndte vi at udvælge og beskrive vores ideer i detaljer. Vi vurderede ideerne ud fra, hvordan hver ide ville kunne løse problemet, og hvilken indvirkning den ville have på området.

Nogle af de spændende ideer, vi har genereret, omfatter oprettelsen af loungemøbler, graffiti på containere, et bordtennisområde, skakbræt, en volleyballbane, opbevaringsmuligheder til skateboards, en kuppellignende struktur, fitnessredskaber og et bålsted.

Foto: Stemningsbillede fra elevernes arbejde med projektet Det' Street. På billedet ses eleverne i gang med at bygge skateboardramper, pallemøbler og forskellige træningsområder, som en del af deres praktiske og kreative udviklingsproces.

Vejledning.

Efter idéfasen afholdt lærerteamet en vejledningssession med Søren Peter fra KlimaZirkus. Forud for mødet havde vi bedt om faglig sparring og konkrete råd til, hvordan vi kunne differentiere elevernes produkter og tilpasse opgaverne til deres forskellige forudsætninger og interesser. Sessionen viste sig at være både inspirerende og udbytterig, da vores vejleder delte sin omfattende erfaring og indsigt, som tog udgangspunkt i begrebet frihedsgrader.

Dette begreb blev en vigtig nøgle for os til at forstå, hvordan vi som undervisere kan skabe balance mellem struktur og elevautonomi. Gennem arbejdet med frihedsgrader blev det tydeligt, hvordan vi kan give eleverne øget medbestemmelse og ansvar for deres egne læreprocesser, samtidig med at vi understøtter deres faglige udvikling.

Når vi arbejder med frihedsgrader i undervisningen, åbner vi mulighed for, at eleverne selv kan konstruere viden gennem undersøgende, refleksive og kreative processer. Dette fremmer ikke blot elevens ejerskab over læringen, men styrker også deres motivation og engagement i projektarbejdet.

I den forbindelse blev vi præsenteret for en tabel, der tydeligt illustrerede bevægelsen fra en mere lærerstyret undervisningsform mod en elevstyret tilgang inden for PBL-rammen (projektbaseret læring). Tabellen gav os et visuelt og praktisk redskab til at forstå, hvordan vi gradvist kan give eleverne større frihed, ansvar og handlemuligheder i læringsprocessen.

Aktivitet	Elevindflydelse og valgfrihed aftager →			
Formulering af spørgsmål	Eleverne stiller spørgsmål.	Eleverne vælger mellem spørgsmål.	Eleverne spidsformulerer lærerens spørgsmål.	Eleverne arbejder ud fra lærerens spørgsmål.

Tabel: Eksempel på, hvordan graden af elevindflydelse varierer i arbejdet med at formulere spørgsmål. Tabellen illustrerer overgangen fra en elevstyret til en mere lærerstyret tilgang, hvor elevernes valgfrihed og medbestemmelse gradvist aftager fra venstre mod højre.

Vejledningssessionen blev en øjenåbner for os i arbejdet med at skabe en mere elevcentreret tilgang ved at integrere frihedsgrader som et aktivt element i differentieringen af vores praksisfaglige projekter. Konceptet inspirerede os til at undersøge, hvordan vi kunne give eleverne større frihed, ansvar og ejerskab i deres læringsproces – uden at gå på kompromis med struktur og faglighed.

Som et konkret resultat begyndte vi at udvikle og tydeliggøre frihedsgrader for de forskellige elevprodukter, så eleverne kunne arbejde ud fra forskellige niveauer af selvstændighed og kompleksitet. Dette blev en central del af vores planlægning og en måde at sikre, at alle elever kunne deltage meningsfuldt i projektarbejdet. Nedenfor ses en beskrivelse af de forskellige frihedsgrader, som vi arbejdede med i forbindelse med de tre projektområder. Hver frihedsgrad repræsenterer et niveau af elevindflydelse og ansvar, hvor graden af selvstændighed og kompleksitet varierer. Beskrivelsen viser, hvordan eleverne inden for hvert område fik mulighed for at vælge arbejdsformer, udtryksformer og løsninger, der passede til deres egne interesser, kompetencer og læringsmål.

kuplen	Eleverne finder selv en del af kuplen de kan folde.	Eleverne vælger mellem nogle lærerbestemte og nogle selvbestemte løsninger på kuplen.	Eleverne vælger mellem nogle lærerbestemte og nogle selvbestemte løsninger på kuplen.	Eleverne erstatter plastikken på kuplen med noget nyt plastik.
graffiti	Eleverne vælger selv på motiv og finder selv ud af materialer værktøj.	Eleverne får info om, hvor de kan finde materialer og kontaktes til læreren, hvis de har brug for hjælp til at lave graffiti - de skal se på lærer.	Eleverne får forskellige motiver, som de kan vælge mellem og får stillet værktøj og hjælp til at fremstille skabeloner og stencils.	Eleverne får et motiv, som de skal lave - læreren er sammen med eleverne gennem hele processen.
pallermøbler	Eleverne designer selv møblerne og bygger dem selv. Hvordan skal de se ud, hvilke farver etc.	Hvilke møbler kan man lave ud af paller?	Hvordan kan man lave et bord og en sofa?	Lav et bord og sofa ud fra lærerens vejledning.

For vores lærerteam viste dette sig at være en betydelig gevinst, da arbejdet med frihedsgrader styrkede vores fælles pædagogiske refleksion og praksis. Det gjorde os bedre i stand til at:

- Tilpasse undervisningen individuelt, så hver elev kunne deltage og udvikle sig på et passende niveau.
- Skabe en fælles forståelse i teamet af, hvilke krav og forventninger de forskellige løsninger stillede – både fagligt og procesmæssigt.
- Anvende en tydelig og anvendelig didaktisk model, som let kan overføres til fremtidige projekter og dermed understøtte en systematisk og bæredygtig udvikling af vores undervisning.

Realiseringsfasen

Realiseringsfasen er det skridt, hvor vi tager de mest lovende ideer og bringer dem til live. Det handler om at omsætte kreativitet til konkrete handleplaner, prototyper og endelig et færdigt produkt. Fasen udgjorde en væsentlig komponent i vores projekt, idet ideer blev omsat til konkret virkelighed. Det var en oplagt mulighed for at sætte fokus på dimensionen "Handling og produkt" fra praksisfaglighedsbegrebet samt integrere den med de to andre dimensioner. I denne fase udførte vi en række centrale aktiviteter:

1. Planlægning af vores arbejde

Vi udarbejdede en omfattende plan, der identificerede, hvor vi kunne finde de nødvendige materialer, fastlagte skemaer og tidsplaner og specificerede, hvem der skulle udføre hvilke opgaver, hvordan og hvornår.

2. Udformning af en arbejdsbog

Vi udarbejdede en arbejdsbog, der fokuserede på samarbejde og feedback. Arbejdsbogen indeholder skabeloner, der hjalp eleverne med at reflektere over de mål, vi som lærerteam ønskede, at de skulle opnå gennem projektet. Vi brugte også en projektvæg som et centralt værktøj til at dokumentere processen og elevernes arbejde.

3. Bygger i værkstederne og samarbejde med håndværkerne

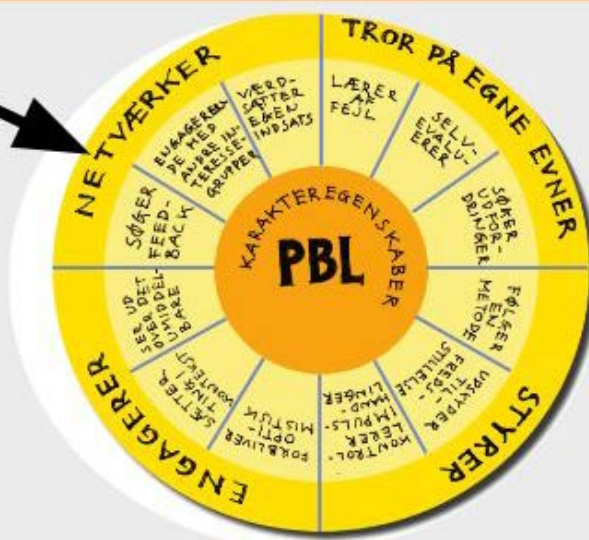
Vi begyndte at bygge i værkstederne og samarbejdede med lokale håndværkere fra vores linje kaldet VÆRK. Det var en stor fordel at kunne få hjælp og vejledning fra eksperter på området. Samarbejdet åbnede døren for vores elever til at lære af de erfarne håndværkere og omsætte deres teoretiske viden til praktisk kunnen. Det var i denne fase, at dimensionen "Handling og produkt" kom i fokus, men den blev sat i spil på baggrund af de erfaringer og teoretiske koncepter, som eleverne havde opnået i de tidligere faser. Det skabte en synergi mellem handling, produkt, erfaring og teori. Vi så det i interaktionen mellem eleverne og håndværkerne. Eleverne kunne forklare og diskutere baggrunden for deres produkter ved at henvise til teori og data, som de selv havde indsamlet i de tidligere faser.

Fasen var afgørende for at kunne realisere de enkelte idéer og bringe dem til live, samtidig med at den gav mulighed for at skabe en synergi mellem de tre praksisfaglige dimensioner.

Foto nedenfor: I arbejdet med elevernes arbejdsbog havde vi fokus på at anvende karakteregenskabs-hjulet som et refleksionsværktøj. Hjulet blev brugt til at understøtte elevernes forståelse af styrker, samarbejdsevner og udviklingsområder.

Du kan læse mere her: <https://klimazirkus.dk/vedholdenhed/>

Vores fokus i projektet er, at netværke

Præsentation

Den 29. september blev en bemærkelsesværdig dag på skolen, hvor elevernes kreativitet og innovation stjal rampelyset. Hele skolen blev samlet til en spændende dag, hvor eleverne præsenterede deres arbejde og løsninger. Fra loungemøbler og graffiti på containere til et bordtennisområde, et 3d-printet skakbræt, et svejset jernskakbræt, en volleyballbane, opbevaringsmuligheder til skateboards, en kuppellignende struktur, fitnessredskaber og et bålsted. Det var en dag fyldt med spændende aktiviteter.

Mens eleverne demonstrerede deres produkter og løsninger, blev det tydeligt, hvor meget de havde lært gennem projektet. Deres evne til at omsætte teori og idéer til praktiske resultater trådte i forgrunden.

Over et bordtennisspil benyttede vores lærerteam lejligheden til at reflektere over, hvordan PBL-metoder kombineret med teorien fra praksisfaglighed havde transformeret vores undervisning. Vi konkluderede, at kombinationen havde skabt en stærk didaktisk og pædagogisk ramme, der udfordrede vores undervisning på en konstruktiv måde.

Vi afsluttede dagen med en kort evaluering med eleverne. De gav udtryk for, at dagen havde været fyldt med inspiration, samarbejde og glæde. De bekræftede, at de oplevede det som meningsfuldt at arbejde med autentiske løsninger og sjovt at få mulighed for at udforske og lære på egne præmisser.

Foto: Stemningsfoto fra præsentationen af projektets produkter.

Evalueringsfasen

I evalueringsfasen arbejdede vi bevidst ud fra en fleksibel og åben struktur, hvor de forskellige elevgrupper havde mulighed for at arbejde selvstændigt og i forskelligt tempo. Denne form for organisering udsprang af vores fokus på frihedsgrader, som vi brugte aktivt til at vurdere, hvor meget ansvar og selvstyring hver gruppe kunne håndtere. Nogle grupper havde brug for tydeligere rammer og hyppigere vejledning, mens andre trivedes bedst med større autonomi og frihed til selv at træffe beslutninger.

Vi fulgte processerne tæt og vurderede løbende gruppernes behov gennem observation, dialog og korte feedbacksamtaler. Denne kontinuerlige justering betød, at vi kunne tilpasse både opgavernes sværhedsgrad, støtteniveauet og forventningerne undervejs, så alle elever fik mulighed for at lykkes – uanset udgangspunkt. Resultatet blev, at alle grupper nåede frem til et færdigt produkt, som de kunne stå inde for, men på forskellige niveau af kompleksitet og selvstændighed.

Denne måde at arbejde på skabte en meningsfuld og produktiv læringsproces, hvor eleverne oplevede ejerskab over både arbejdsforløb og resultat. De fik mulighed for at reflektere over deres egen indsats, samarbejde og læring, og mange udtrykte stolthed over at have bidraget aktivt til noget konkret og synligt.

For os som undervisere blev evalueringsfasen samtidig en vigtig kilde til indsigt i, hvordan frihedsgrader kan anvendes som et didaktisk redskab til differentiering. Den viste, hvordan fleksibilitet og løbende evaluering kan balancere krav og støtte, så alle elever får mulighed for at udvikle sig fagligt, socialt og personligt – og samtidig opleve, at deres stemme og indsats gør en forskel.

Uddrag af elevcitater fra vores interne samtaler med eleverne. Citaterne afspejler elevernes refleksioner over deres læringsproces, samarbejde og oplevelsen af at arbejde praksisfagligt. Gennem samtalerne satte eleverne ord på deres erfaringer med at skabe, bygge og udvikle idéer – og på, hvordan projektet gav dem nye perspektiver på læring og fællesskab.

“Det bedste var at arbejde sammen med håndværkerne. De tog os seriøst og lærte os ting, man ikke kan læse sig til.”

Elevcitater

“Jeg har aldrig følt, jeg var god til skole, men her kunne jeg endelig vise, hvad jeg kan med hænderne – og det talte lige så meget som ord.”

Elevcitater

Teamets refleksioner

Vores samarbejde som et tværfagligt team har genereret en række værdifulde erfaringer. Her er tre centrale pointer, der træder frem:

1. Fælles proces for alle afdelinger og matrikler:

Et af de mest bemærkelsesværdige resultater af projektet var etableringen af en fælles proces og et fælles didaktisk sprog for alle afdelinger og matrikler på vores skole. Det var første gang, at vi alle arbejdede sammen om at udvikle undervisning på tværs af afdelingerne. Den tværgående tilgang har styrket vores samarbejde og skabt en mere sammenhængende forståelse af fælles didaktik og pædagogik. Det har gjort det muligt for os at udveksle ideer og praksis eksempler på tværs af fagområder, hvilket har beriget vores undervisning og styrket vores læringsmiljø. Vi er blevet opmærksom på, at når vi ændrer vores undervisningstilgang, er det vigtigt at huske, at det medfører behov for tilpasninger i logistik, skema og andre organisatoriske elementer. Det er en naturlig del af vores stræben efter at forbedre og forny undervisningen og skolens læringskultur. Men det understreger betydningen af, at både ledelse og undervisere er fleksible og tilpansningsdygtige i planlægning og implementering af ændringer, da de organisatoriske aspekter spiller en afgørende rolle i at støtte og muliggøre en effektiv undervisning.

2. Praksisfaglighed kombineret med PBL:

Vores betoning af praksisfaglighed i projektet havde en afgørende indflydelse på kvaliteten af de opnåede løsninger. Ved at integrere de tre praksisfaglige dimensioner med projektbaseret læring skabte vi en sammenhængende tilgang, der satte teoretisk viden i en praktisk kontekst. Det førte ikke kun til mere meningsfuld læring, men gav også eleverne mulighed for at forbinde deres teoretiske viden med den virkelige verden. Tilgangen har helt sikkert ført til både dybere forståelse og mere meningsfuld læring for vores elever. Men det gav også vores lærerteam en solid struktur for processen i undervisningsforløbet og planlægningen af de forskellige faser og elevaktiviteter.

3. Vejledning midt i processen:

Et vigtigt element undervejs var den målrettede vejledning, som vi fik undervejs i planlægningsfasen. Vi fik feedback, kunne spørge åbent og justerede vores undervisning. Det løftede ikke kun kvaliteten af elevernes endelige produkter og læringsudbytte. Det gav også os som lærerteam en mulighed for at se vores praksis ovenfra og mulighed for at udvikle vores didaktiske og pædagogiske tanker via en meningsfuld kombination af teori og praksis. Erfaringerne har dannet grundlag for vores fremtidige undervisningsmetoder og inspireret os til at fortsætte med at udforske projektbaserede tilgange til undervisning.

Vil du blive klogere på PBL og praksisfaglighed?

Bliv PBL Pilot og få en introduktion til praksisfaglighed via PBL og dens anvendelse i din undervisning.

Uddannelsen kombinerer teori, praksis og refleksion fra bogen "Projektbaseret læring og innovation i en åben skole". Du udvikler og afprøver egne undervisningsforløb og lærer at træffe didaktiske valg for PBL-baseret undervisning.

Læs mere <https://klimazirkus.dk/pbl-pilot/>

